

GESCHILLENCOMMISSIE SOCIAAL DOMEIN

BINDEND ADVIES

– inzake –

GEMEENTE

gevestigd te

verzoeker

– tegen –

GEMEENTE

gevestigd te

verweerder

Procesverloop

1. Verzoeker heeft per e-mail van 21 januari 2020 een verzoek ingediend bij de Geschillencommissie Sociaal Domein (hierna: de Commissie) tot behandeling van het geschil dat is gerezen tussen verzoeker en verweerder (hierna: het verzoek). Verweerder heeft met dit verzoek ingestemd. Uit het verzoek blijkt eveneens dat partijen veelvuldig onderling overleg hebben gevoerd, welk overleg niet tot een minnelijke oplossing heeft geleid, waardoor voldaan is aan artikel 3.1 van het Reglement van de Commissie (hierna ‘reglement’).
2. Per e-mail van 23 januari 2020 heeft de Commissie de ontvangst van het verzoek bevestigd.
3. Per e-mail van 27 januari 2020 heeft de Commissie verzoeker laten weten dat zij bevoegd is kennis te nemen van het geschil en hierin advies te geven, en verzoeker verzocht om de Commissie binnen twee weken alle bescheiden te doen toekomen die voor de behandeling van het geschil relevant zijn.
4. Verweerder heeft een afschrift van het bericht genoemd onder 3 ontvangen.
5. Per e-mail van 4 februari 2020 heeft verzoeker een toelichting op het verzoek naar de Commissie gestuurd.
6. Per e-mail van 4 februari 2020 heeft de Commissie de ontvangst van dit bericht bevestigd. In ditzelfde bericht heeft de Commissie verweerder verzocht om binnen 3 weken te reageren op het verzoek. Tevens heeft de Commissie aan partijen laten weten dat de eventuele hoorzitting zal plaatsvinden op maandag 9 maart in het Springhuys in Utrecht.
7. Per e-mail van 5 februari 2020 heeft verweerder het verweer naar de Commissie gestuurd. Verzoeker heeft een afschrift van dit bericht ontvangen. Per e-mail van dezelfde datum heeft de Commissie bevestigd dat het verweer in goede orde is ontvangen.

8. Per e-mail van 13 februari 2020 heeft de Commissie partijen laten weten dat zij het geschil schriftelijk zal afdoen en dat partijen het advies uiterlijk op 4 maart 2020 ontvangen, conform artikel 7.1 van het reglement.

Het standpunt van verzoeker blijktens het verzoek

9. Het standpunt van verzoeker is als volgt samen te vatten.
10. Cliënt stond vanaf 8 april 2019 ingeschreven in de BRP van verzoeker, op een briefadres van het gemeentehuis. Hij verbleef niet in gemeente van verzoeker. Cliënt ontving van verzoeker geen jeugdhulp vanuit de Jeugdwet. Cliënt had ook geen melding of aanvraag gedaan op grond van de Wmo 2015 en/of Jeugdwet.
11. Bij vonnis van 17 juni 2019 is een jeugdreclasseringsmaatregel van 2 jaar opgelegd aan de cliënt. Cliënt verbleef op dat moment in detentie in een andere gemeente. Op 25 juni 2019 heeft de jeugdreclasserder van de GI contact opgenomen met verzoeker over de bekostiging van de jeugdhulp in de gemeente van verweerder. Verzoeker stelt dat zij op dat moment niet financieel verantwoordelijk was voor de cliënt.
12. Verweerder stelt dat verzoeker wel financieel verantwoordelijk was. Omdat de hulpverlening zonder garantie voor de financiering niet op gang zou worden gebracht en de cliënt hiervan de dupe zou worden, heeft verzoeker de financiering op zich genomen vanaf 20 augustus 2019 tot einde maatregel, 17 juni 2021.
13. Op 20 augustus 2019 is de jeugdhulp aangevangen binnen de gemeente van verweerder en cliënt staat vanaf die datum ook in ingeschreven in de BRP van verweerder. Verzoeker vindt dat verweerder in elk geval vanaf 20 augustus 2019 financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp aan de cliënt. Vanaf die datum is de gemeente van verweerder zowel de feitelijke verblijfplaats van de cliënt als de gemeente waar hij geregistreerd is in het BRP.

Het standpunt van verweerder blijktens het verweer

14. Het standpunt van verweerder is als volgt samen te vatten:
15. De ondersteuning die cliënt volgens de GI nodig heeft, is beschikbaar op grond van de Wmo 2015 (beschermd wonen). Verweerder vindt daarom dat zij niet gehouden is om deze voorziening op grond van de Jeugdwet te treffen.
16. Verweerder stelt dat verzoeker op grond van het ‘Convenant Landelijke Toegankelijkheid Beschermd Wonen’ verantwoordelijk is voor de financiering van de ondersteuning.

Bevoegdheid van de Commissie

17. Op grond van artikel 2.1 van het reglement is de Commissie bevoegd kennis te nemen van het geschil en te voorzien in een bindend advies. De samenstelling van de Commissie is: De heer K. Jongmans als voorzitter, de heer F. Witteveen en mevrouw M. Kruijthof als leden en mevrouw A. Potjens als secretaris.

Overwegingen van de Commissie

18. Verzoeker geeft aan dat de door de GI geïndiceerde hulp valt binnen de kaders van de Jeugdwet. Verweerder stelt dat er sprake is van een aanvraag in het kader van de Wmo, nu de locatie bij haar bekend is als beschermd wonen locatie. Verweerder verwijst hierbij naar artikel 1.2 lid 1 sub b van de Jeugdwet:

- 1. Het college is niet gehouden een voorziening op grond van deze wet te treffen:*
- b. indien naar het oordeel van het college met betrekking tot de problematiek een aanspraak bestaat op een voorziening op grond van een andere wettelijke bepaling, met uitzondering van een maatwerkvoorziening inhoudende begeleiding als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015*

Op 17 juni 2019 heeft de rechter een jeugdreclasseringsmaatregel van 2 jaar opgelegd aan cliënt. In het kader van deze opgelegde maatregel stelt de GI vast dat in het kader van de maatregel een vorm van jeugdhulp noodzakelijk is, namelijk behandeling met verblijf bij een zorgaanbieder binnen de gemeente van verweerder. De GI heeft dit opgenomen in een bepaling jeugdhulp conform artikel 3.5 van de Jeugdwet:

- 1. De gecertificeerde instelling bepaalt of en, zo ja, welke jeugdhulp is aangewezen bij de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij overlegt hier toe met het college van de gemeente waar de jeugdige zijn woonplaats heeft.*
- 2. Artikel 2.3, zesde lid, is van overeenkomstige toepassing.*
- 3. De gecertificeerde instelling en het college leggen de wijze van overleggen vast in een protocol.*
- 4. Het eerste lid blijft buiten toepassing indien de verplichting tot het bieden van jeugdhulp rechtstreeks voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing.*

Op grond van artikel 3.5 lid 1 van de Jeugdwet is het aan de GI is te bepalen of, en zo ja, welke jeugdhulp moet worden ingezet bij de uitvoering van de jeugdreclassering. Lid 4 van dit artikel bepaalt dat de GI niet verplicht is te overleggen met de gemeente waar de jeugdige zijn woonplaats heeft.

De Commissie volgt het standpunt van verweerder dan ook niet. Het is aan de GI om te bepalen welke hulp nodig is in het kader van de uitvoering van de jeugdreclassering. Hierbij is de GI niet verplicht met verweerder te overleggen dan wel het (inhoudelijke) oordeel van verweerder te betrekken in haar beslissing. Dat de locatie waarbinnen de geïndiceerde jeugdhulp wordt uitgevoerd bij verweerder bekend staat als een beschermd wonen locatie, doet geen afbreuk aan de wettelijke taak van de GI en haar bevoegdheid de jeugdhulp in te zetten die zij noodzakelijk acht.

19. Verzoeker stelt dat op grond van artikel 1.1 van de Jeugdwet jo. artikel 1:10 BW verweerder financieel verantwoordelijk is voor de zorg aan cliënt vanaf het moment dat hij staat ingeschreven in de BRP van verweerder. In artikel 1.1 van de Jeugdwet is ten aanzien van het woonplaatsbeginsel bepaald:

4° ingeval de jeugdige de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt: de woonplaats van de jeugdige, bedoeld in artikel 10 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Conform artikel 1.1 van de Jeugdwet is dan ook verweerder verantwoordelijk voor de financiering van de ingezette jeugdhulp vanaf het moment dat de jeugdige staat ingeschreven in de BRP van verweerder. De Commissie verwijst hierbij eveneens naar de ‘Factsheet woonplaatsbeginsel 2016’ van de VNG en de ‘Mindmap stappenplan bepaling verantwoordelijke gemeente’¹, waarin is bepaald dat indien sprake is van een jeugdige die 18 jaar of ouder is, de gemeente waarin de jeugdige staat ingeschreven in de BRP financieel verantwoordelijk is.

Volledigheidshalve merkt de Commissie hierbij op dat met de inwerkingtreding van het nieuwe woonplaatsbeginsel per 2021 de toets rondom de financieel verantwoordelijke gemeente opnieuw door partijen moet worden uitgevoerd.

De Commissie spreekt haar waardering uit dat door de financiële garantstelling door verzoeker het belang van cliënt is geborgd en hij ondanks het geschil tussen de gemeenten reeds de hulp heeft gekregen die door de GI nodig werd geacht.

¹ <https://vng.nl/publicaties/factsheet-woonplaatsbeginsel-2016>

BINDEND ADVIES

De Commissie adviseert:

- a. Verweerder de financiële verantwoordelijkheid te nemen voor de ingezette jeugdhulp per 20 augustus 2019;
- b. Verzoeker de tot op heden gefinancierde jeugdhulp met verweerder te verrekenen en de verdere aan zorgaanbieder toegezegde financiering tot 17 juni 2021 (datum einde jeugd-reclasseringsmaatregel) te beëindigen.

Aldus gegeven op 2 maart 2020 door de Geschillencommissie Sociaal Domein

De heer K. Jongmans

Voorzitter

Ten overvloede

In het verlengde van het bindend advies dat de Commissie omtrent deze casus heeft opgesteld acht de Commissie de volgende opmerkingen weliswaar relevant maar niet bepalend voor de inhoud van het bindend advies.

1. De Commissie vraagt aandacht voor de rol van de GI in geval van een plaatsing buiten de huidige woonplaats van de jeugdige. Van de GI mag worden verwacht dat zij het woonplaatsbeginsel kent en juist en tijdig toepast. Dit betekent dan ook dat van de GI mag worden verwacht dat zij zich op grond van het woonplaatsbeginsel richt tot de financieel verantwoordelijk gemeente en conform haar wettelijke taak en bevoegdheden afspraken maakt rondom de inzet van de jeugdhulp, dan wel gebruik te maken van haar doorzettingsmacht indien er geen overeenstemming ontstaat over de in te zetten jeugdhulp. Het is immers niet de bedoeling van de wetgever dat, indien geen overeenstemming wordt bereikt tussen de gemeente en de GI,

een andere gemeente belast dient te worden met de betreffende onenigheid en zo een geschil wordt gecreëerd c.q. ontstaat tussen de gemeenten onderling.

2. Daarnaast vraagt de Commissie aandacht voor de wijze waarop gemeenten (onderling) en GI's met elkaar communiceren. Van alle betrokken partijen mag verwacht worden dat zij actief en constructief met elkaar communiceren in geval er geen overeenstemming bestaat tussen de door de GI geïndiceerde jeugdhulp en de financiële verantwoordelijkheid van de gemeente(n). Dit impliceert dat partijen tijdig met elkaar communiceren en bereidheid tonen teneinde tijdig tot een oplossing te komen. Daarbij merkt de Commissie op dat ook de toonzetting van de communicatie bepalend is voor de bereidheid van alle partijen om tot een oplossing te komen.
3. In november 2019 is het rapport 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' opgeleverd door de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid². De Commissie constateert dat een verschil van mening over wat nu volgens de betrokken GI nodig is en wat de gemeente daar (inhoudelijk) van vindt, een voorbeeld is dat past binnen de scope van het rapport, zoals beschreven in onderstaande passage uit het rapport (p. 20):

In de casuïstiek is zichtbaar dat de bemoeienis van de gemeenten met de indicatiestelling mede als gevolg van (financiële) tekorten plaatsvindt. Jeugdbeschermers en jeugdreclasserders merken dat dit leidt tot extra procedures, waardoor een kind of gezin nog langer moet wachten op de inzet van hulp. Jeugdbeschermers wordt gevraagd op zoek te gaan naar (goedkopere) alternatieven, bijvoorbeeld te onderzoeken of ambulante hulp kan worden ingezet in plaats van een uithuisplaatsing.

De ervaring is daarnaast dat dit verzoek vanuit de gemeente op het verkeerde moment komt, namelijk als de multidisciplinaire afweging over wat nodig is voor een kind al heeft plaatsgevonden, of na een rechterlijke machtiging. Dit gebeurt bijvoorbeeld aan 'maatwerktafels'. Jeugdbeschermers en jeugdreclasserders ervaren dat het in gesprekken met gemeenten ook op casusniveau in de eerste plaats over de kosten gaat, in plaats van over wat er nodig is om

² <https://www.igj.nl/documenten/rapporten/2019/11/08/kwetsbare-kinderen-onvoldoende-beschermd>

het kind of gezin te helpen. Een en ander leidt ertoe dat registratie en verantwoording, bijvoorbeeld bij het organiseren van hulp, veel tijd kosten. Tijd die zij niet kunnen besteden aan de kinderen en gezinnen zelf.

Voorts geven de Inspecties een aantal adviezen aan zowel gemeenten als aan de GI's. De Commissie vraagt in het bijzonder aandacht voor onderstaande punten uit het advies (p.26):

In verband met de beschikbaarheid en tijdige inzet van passende hulp:

- *Gecertificeerde instellingen en gemeenten: In de Jeugdwet staat de verplichting dat de gecertificeerde instelling overlegt met de gemeente op casusniveau over welke jeugdhulp aangevoerd is. Dit verplichte overleg is bedoeld zodat de gecertificeerde instelling op de hoogte is van het ingekochte hulpaanbod. Voorkom dat deze verplichting vertraging van de inzet van de benodigde hulp veroorzaakt, bijvoorbeeld als overeenstemming uitblijft. Voorop staat dat de gecertificeerde instelling bepaalt welke hulp een jongere nodig heeft en dus ingezet moet worden. De jeugdbeschermers en jeugdreclasserders hebben de (wettelijke) verantwoordelijkheid om veilige, doeltreffende, doelmatige en cliëntgerichte hulp in te zetten. Hierbij geldt overigens dat over jeugdhulp die rechtstreeks voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing geen wettelijke verplichting tot overleg met de gemeente is.*

- *Gecertificeerde instellingen en gemeenten: Onderzoek de mogelijkheden om eerder, dat wil zeggen vóór de fase van multidisciplinaire besluitvorming bij de gecertificeerde instelling, in samenwerking met gezin, zorgaanbieders en financier gezamenlijk te komen tot een besluit over passende hulp (al dan niet in de vorm van maatwerk).*

- *Gecertificeerde instellingen: Heb in gesprek met gemeenten over de benodigde hulp op casusniveau scherp dat jeugdbeschermers en jeugdreclasserders de (wettelijke) verantwoordelijkheid hebben om veilige, doeltreffende, doelmatige en cliëntgerichte hulp in te zetten en maak – indien snelle overeenstemming uitblijft – gebruik van de doorzettingmacht die bij deze eindverantwoordelijkheid hoort.*

• *Gecertificeerde instellingen en gemeenten: Zorg ervoor dat rechtelijke uitspraken worden uitgevoerd. Dit betekent dat de gemeente zorgt voor tijdige beschikbaarheid van deze opgelegde jeugdhulp en dat de gecertificeerde instellingen de gemeenten informeren over problemen hierbij. Denk bijvoorbeeld met de jeugdbeschermer of jeugdreclasserder mee om maatwerk mogelijk te maken. Zodat door kinderrechters en/of jeugdbeschermers en jeugdreclasserders noodzakelijk geachte hulp, zonder vertraging beschikbaar komt.*

• *Gemeenten: Stel verwijzingen of indicaties van jeugdbeschermers of -reclasserders niet ter discussie. Het overleg dat op casusniveau plaatsvindt over de noodzakelijke hulp mag niet zijn ingegeven door (financiële) tekorten.*